

PROKOPATI OČI U SVOJE MESO

dijalog o ljubavi

studentskog lista, koji kapitalistički i neuko i neukusno dolazi da obuča konfekcijske bluzice izradjene vrlo davno u modnom salonu „Književnih novina“, kao da imaju jednu jedinu dužnost: da udružbe osrednji ukus i ambiciozne mediokritete u jedno vrzino a bajagi objektivno i objektivističko kolo književnih lep-tirica i insekata.

Reći će mi se sa tih, i ne samo sa tih strana da opet navijački i klikaški ulećem u pitanja književne kritike i estetike. Reći će mi opet kukavice da sam kukavica, i mirni i spokojni apotekari da sam preneglio u doziranju. Ali idealist nikakav nisam jer suviše je gluvom govoriti a slepom navigivati!

8. Najzad sabrana, skupljena i gotovo zgrčena knjiga *Tomistava Cvetkovića „Pesme o drugom“* u izdanju beogradskog „Mladog pokolenja“.

To nije poezija, to nije san uhvaćen na prestolu poetskog kneza, u karijeri šarmantnog Orfeja. Jednostavno nekoliko reči koje, bez ambicije i namernog žara, pokazuju nekorišćenju mladiosti zagledane i potonule u sebe. Stihovi su iscedjeni kroz zube, kroz maštu i kroz iskušenja. Nema mnogo poteza, metafora, ukrasa. Sve je u grču, u energiji grča što uzbuđuju svojom čistom i neurotičnom toplotom. Pesnik se neprestano koleba između jasnih, napuštenih, ničijih stvari koje personifikuje kao de- te, godinama vezano za bolničku postelju. Neprestano pokazuje vraske lice predmeta i prostora da bi, i posle malih šokova, ostao usporjeni narativac koji se bavi ostankom a ne lukavim, sebičnim mehanizmom pesme. Nešto po- mereno i pomerljivo, lirski zatrpano ili svedeno leđi u ovim ma- lim formama koje idu mimo sve- ke poetske berze i koje se izdva- jaju svojim snom i svojom nevisti- kom kao tkalja između stvarno- sti i između dva predmeta. Pesnik nikako ne skida pogled sa jedne tačke u kojoj su vejavice detinjs- ke nesvesni zatrpale pravilan tok godina i promena:

Nešto bih muđro heo da zapisem, jer evo sedim i gledam zalazak sunca. Sunce zalazi, i brdo je.

Heo bih da to bude tako, da svi vide da je to sunce, da je to brdo, i da ima tu, na neki način, mene.

Ja dugo posmatram sunce. Zatim se vraćam na svoje ruke i vidim: nema tu šta da se kaže. Nek zadje sunce. Ja mogu da odzviđam ariju koju (sam juče čuo i da budem, koliko god to hoću, tužan.

9. Potresna, bolna i gordna sve- dočanstva koja nalazimo, koja nas nalaze, u knjizi „Kragujevac, 21. oktobar 1941.“, koju je kao autentične zapise (svedočanstva) streljanih objavila Srpska književna zadruža — svakom rečju, kao pesnicom, lome zidove vre- mena, staklo godina, pauzinu za- borava, da bi, na mnogim mesti- ma, zadavale suštinske zadatke poeziji, literaturi, atoskima sun- ca, poslednjim suncima sviregog oktobra 1941. Koliko očigledne detje zrelosti, koliko zrele oči- glednosti, recimo, na onom listiću

djačke knjižice, gde lenji i ple- meniti profesori inače vrlo retko pišahu „eventualne promene“, na tom, dakle, listiću koji je progo- vorio neumitno i tačno krupnim, već muškim rukopisom Ljubije Jovanovića, jednog od streljanih učenika VII razreda gimnazije:

„Dragi tatu mama poz poslednji put Ljubija.“

... Zapisano, usećeno u stvar- nost, povučeno i podvučeno mlad- im a tako punim, nedeljivim živ- otom mladosti dok su mu iz oka u oko letela sazvezdja i daleka ostrva, bez mere i provizke, trče- le na tavanicu koja je, obojena krvavim raskošem, nesita ostala za buduće pismene zadatke. Za- datke ljubavi i pamćenja, što ni- kadak nije bilo eksperiment, ili bar to ne bi trebalo da bude.

10. U pokušaju da, bez revol- vera i pozivnica, pristupnih be- seda i antologijskih kredita, objavi trenutak i skicira sliku mlade srpske poezije (pesništva) danas i ovde, *Muharem Pervić*, u svedenoj novembarskoj „Bor- bi“ zapisao imena i čitavu kolo- nu onih sa čijih usana su već skinuti grozdovi reči i fantomi nerečenih reči. Evo tog izvešta, evo tog verovanja u pesnike i dalje verne:

„Od prošle do ove jeseni po- javile su se u izlozima prve, dru- ge ili treće zbirke gotovo svih pesnika na koje srpska poezija za sad može da računa kao sa pesnicima sledeće dve decenije: prvog tragično preminulog prin- ca mladih pesnika Branka Mi- ljkovića, Božidara Timotijevića, Ljubomira Simovića, Milovana Danoljica, Božidara Šujice, Bran- islava Petrovića, Velimira Lu- kića, Dragana Kolundžije, Mirja- ne Stefanović, Pavla Popovića i dr. Nijedna od ovih zbirki, iz- uzimajući dve zbirke pesama Branka Miljkovića, ne okri- va gotovog, zrelog pesnika koga bi njegova poezija do kraja obave- zivala u onom smislu kako Vaska Popu obavezuju njegova. A isto- vreme u svakoj ovoj zbirci ima lepih i dubokih stihova, ima začudujućih početaka, fragme- nata, predznaka za plodnu zre- lost.“

11. ... Po svojoj nepatvorenoj lirici i po svojoj sudbini ljubav- nika pejzaža koji su nekada bili legenda a sada su na samom dlanu ruke, *Boža Timotijević* posedša na beli, plemeniti, ali i dandani zatureni dosije *Milana Dedinca*. I jedan i drugi, nadah- nuti najboljim lirizmom svoga vremena, orički sposobni da mi- re zavadijene estetike i da se ne- uslišno postavljaju u autentični dijalog o estetici, etici i tici, lutaju kao Jovan bez zemlje, na rubu svoje plamene jave, u senci svoje javne reči i svoga čutanja koje stoji raširenih ruku i koja se kao bezopasna zabluda utkiva u go- dine i u prolaznost. I jedan i drugi uživaju u čudu gradskih nebesa, u spomeniku od vazduha. I jedan i drugi ostaju paralelni sa svojim vršnjacima, u sfera- ma stila i metafora iako su ne- merljivi, individualno jednostav- ni do složenosti i do socijalne ne- znosti. Osećanje bratstva i zajed- nika ljudi, osećanje da nismo sa- mi i kad smo najsamliji, osećanje da je jednom lutalice mogu da se kažu apel najozbiljnije prisut- nosti, učinilo je ovog mladog lau- tora iz Rakovice jednim od naj- subjektivnijih liričara naših mladih godina. A kolika je ta pleme- nita šifra ljudskog ponašanja i koliko je ona u prvoj dispoziciji *Bože Timotijevića* pokazuju re- dovno i njegove pesnički savs- im izgradjene i one nedovoljne, mu- cava male poeme. Sve vesti pes- nika idu ravno u ljudsku zajed- nicu, u bratstvo ljudi.

decembar, 1961.

Miloslav MIRKOVIĆ

R. P.: Našao sam se preprošle noći u ponoć u jednoj močvarnoj dolini u Makedoniji. U mroknoj masi neba, u indiferentnoj tami zemlje, na slepoj železničkoj po- staji, kraj koje je kao upaljena ala slatko prubrunda dizelica, upitao sam se ko sam ja? šta sam ja?

Pitanje je dakle, (od tebe sam naučio da ga definišem), — kakav je naš identitet?

Prvi odgovor, tamo u noći, glasio je: moja jedinstvo je u mojoj svesti da sam se odvojio od ta- me zemljane mase, da sam se odelio od smešno beskraje svet- losni zvezda. Ali ova moja „za- sebčnost“ nije mi dala utehe (sentimentalan prema sebi).

Jer dole iz močvare sporadično i uporno, kao članovi carskog or- kestra, rapavam glasovima su mi se javljale žabe: kroo, kroo, kroo. U takvim mokrim noćima čovek, zahvaljujući jezlu, počinje da razumeva nemušt jezik. Zato ču ti prevesti poruke koje su mi iz doline slale žabe. One su go- vorile. — I mi smo se odvojile od zemljane mase (krooo). I mi smo se otcpele od svetlosti zvez- da (krooo). I mi smo sentimentalne prema sebi (krooo).

I dišući, slušajući ritam svoga tela, i žabe i zvezde, upitao sam se — zar je moguće da ima duše, ljudske, zar je uopšte moguće da čovek voli?

Zar ljubav nije samo nešto bur- nije oksidacija? I zar moj iden- titet i postojanje to poriču?

D. M.: Kako odgovarati na tu- dja pitanja pred nego što naučiš da razabiraš svoja sopstvena (i svoje sopstvene odgovore)? Kad je to moje telo tako mutavo. Pred očima mi plazi neka maglica a u mišićima mi cveta uporno jedan neprijatni elektricitet od koga bih da pobegnem. Pa onda ponavljam sebi: biti, biti, pa dodjavala ka- ko to biti hrabar, da se bude kao što nam savetuju, a NIKO MI NE GOVORI U ČEMU TREBA DA BUDE TA HRABROST. Vidim, teoretski u čemu je moje, filo- zofsko, „zglajzavanje“: što čekam da mi neko drugi odgovori. ALI MORA DA U TOJ KRV MU MATERINU ima još nešto. U tome očekivanju DA NEKO DRUGI nije samo „pogreška rasudjiva- nja“. To očekivanje je i izraz po- trebe za drugim ljudima i izraz jednog tolikog osećanja napušte- nosti da se biva nemoćan. Pred pitanjima o smislu mog života. A PITAO BIH GA PITAM GA PITAM. To očekivanje DA NE- KO DRUGI u stvari je i ispoved- no ispričano da ja SEBE osećam kao NEKOG DRUGOG pa on- da, budući sam, BEZ IKOG, pro- sto čekam DA NEKO DRUGI, DA MI NEKO KAŽE... Taj NE- KO DRUGI, dakle, ja sam ali u očima mi raste mutni jastuk sno- va koji zove glavu. Za koga rađe ti moji umori? Šta me to tako tepla ruka vuče u beslovno vege- tiranje samog sebe. Ko mi je u- neo tog krokodila u dušu?

Mi moramo postajati a ne osta- jati.

A dokleđod moramo, sve dotle smo životinje. Jer suština ideal- nog biološkog procesa je baš stal- na promena, stalno postajanje, ali prinudno. Čovečnost je u spon- tanosti. Čovek je spontana život-inja.

Krokodila neljubavi nije nam niko uneo u dušu, taj krokodil samo mi lično, naše ja, jučerašnje. A najrasprostranjenija koncepcija ljubavi je baš ona koja se zasni- va na uspomenu. Koliko li de- vojaka čuva gomile pisama, ču- vaju svoju ljubav u hartijama, jer su pravilno shvatile da je lu- bavu voljenje nas jučerašnjih. A kad je čovek sam u močvari, tad juče ne postoji.

Pitanje ljubavi, u oplevlje- nom smislu je zato pitanje: kako voleti sebe današnjeg. Jer samo tako ćemo voleti ono što je oko nas, ono drugo. Samo tako će Neko Drugi ući u nas, i mi po- stati Neko Drugi, a to je i cilj- ne-patnje.

D. M.: Razabiram.

Voljenje nas današnjih i nas sutrašnjih u nama današnjim. Ta formula počinje da me budi. Po- činjem, pred njom, da se ne ose- ćam kao burmanskli slon u kave- zu zood, izložen razgledanju on- ima koji su platili ulaznicu da ga vide.

Otkuda to monstruozno življe- nje u jučerašnjem sebi? A juče- rašnji ja živo sam ne tada, nego u prekičerašnjem i tako do sa- mih početaka uvek je sadašnji bio okrenut prošlom, uvek se po- gled raskrećavao kad je trebalo biti i onaj koji je stigao iz pro- šlosti i onaj koji jesam i koji na- stajem.

Verujem nastajanju i procesu radjanja samog sebe. Za to za- ista treba hrabrosti, strpljenja i volje. Pre svega i iznad svega, volje.

Šta se vidi? Divlji konji bar svoju biološku čežnju realizuju, a kad udju u ljudsku službu, tad su im potrebni stimulansi. Sećam se da se oko dvadeset ljudi u sumrak motalo oko konja, neki da vide, neki da zapitkuju decu svi dja li im se, a neki da viču na njega.

Kadgod su me kao dete hvatili stariji ljudi da me ispituju o ve- selim tajnama reprodukcije, ne bi uživali u mojoj sramežljivosti, stavljali su mi do znanja da je ljubav jedinstveni biološki fenom- en koji se zasni- va na prostom načelu atrakcije i odbojnosti. U mojoj sramežljivosti nalazili su hipertrofiranu odbojnost prema seksu, i u njoj su isto onako sla- dostrasno uživali kao što su uživa- li u posmatranju prejake požude. Ono čemu su me učili bilo je slično novim teorijama o total- noj indiferentnosti seksa i o to- me da je sentimentalnost samo inhibirana požuda.

I tokom dugih godina mladosti čitao sam, učio, gledao u bosko- pima i u stripovima da je seks određivanje sebe u NEKOM DRUGOM. I u istinu, po krajnjoj suštini (koja do nas nikad ne do- pire), čovekova reproduktivna čežnja i doslovce jeste želja da se postane neko drugi.

Mi moramo da postajemo neko drugi, jer u tome je smisao pro- ticanja vođe rekam, u tome je smisao otvorenog termodinamič- kog procesa u nama. A ono što se tebi, i svima nama pričinjava kao prinudno i strašno ogranje po na- redbama drugih, samo je varka. Taj neko drugi koji sedi u našem biću, iz naših kaplja, to smo mi sami, naš jučerašnji ja, koji ne- će da postane neko drugi, koji hoće da ostane isti. Problem ži- vota je dakle, kako postati drugi, a ne ostati isti.

Mi moramo postajati a ne osta- jati.

A dokleđod moramo, sve dotle smo životinje. Jer suština ideal- nog biološkog procesa je baš stal- na promena, stalno postajanje, ali prinudno. Čovečnost je u spon- tanosti. Čovek je spontana život-inja.

Krokodila neljubavi nije nam niko uneo u dušu, taj krokodil samo mi lično, naše ja, jučerašnje. A najrasprostranjenija koncepcija ljubavi je baš ona koja se zasni- va na uspomenu. Koliko li de- vojaka čuva gomile pisama, ču- vaju svoju ljubav u hartijama, jer su pravilno shvatile da je lu- bavu voljenje nas jučerašnjih. A kad je čovek sam u močvari, tad juče ne postoji.

Pitanje ljubavi, u oplevlje- nom smislu je zato pitanje: kako voleti sebe današnjeg. Jer samo tako ćemo voleti ono što je oko nas, ono drugo. Samo tako će Neko Drugi ući u nas, i mi po- stati Neko Drugi, a to je i cilj- ne-patnje.

D. M.: Razabiram.

Voljenje nas današnjih i nas sutrašnjih u nama današnjim. Ta formula počinje da me budi. Po- činjem, pred njom, da se ne ose- ćam kao burmanskli slon u kave- zu zood, izložen razgledanju on- ima koji su platili ulaznicu da ga vide.

Otkuda to monstruozno življe- nje u jučerašnjem sebi? A juče- rašnji ja živo sam ne tada, nego u prekičerašnjem i tako do sa- mih početaka uvek je sadašnji bio okrenut prošlom, uvek se po- gled raskrećavao kad je trebalo biti i onaj koji je stigao iz pro- šlosti i onaj koji jesam i koji na- stajem.

Verujem nastajanju i procesu radjanja samog sebe. Za to za- ista treba hrabrosti, strpljenja i volje. Pre svega i iznad svega, volje.

A kad bočeš ambiciju, taj u stvari dečji balon a naduvan ak- tuelnim ekonomsko političkim sistemom, otkrije ti se da taj bič koji normalne ljude pretvori u ro- bove — crnce, ima svoje mesto u SISTEMU POTREBNIH LAŽI. San koji plovi mnome pome- ra mi podmete i ja bih da se lutim na sebe što učestvujem u ovakvom razgovoru KOJI, KAO DA, NI- ČEMU NE VOJDI.

Dobro, NE ŽIVETI U PROŠLO- STI.

NE ŽIVETI U ALBUMIMA USPOMENA.

Ali.

Kako se postiže to voljenje ko- je mi tako medicinski preporuču- ješ? Kakvu gimnastiku da vršim ja lađna riba prema tolikim ljud- skim bićima, zaista usamljenik i plitkokontaktan? Kojom pastom da perem zube?

Kako se postiže?

R. P.: Voljenje se ne postiže. Ono stiče.

U tim stvarima čiste prakse ne postoje ideje, pa otuda nema šta da se veruje ili ne. Svaka teorija je besmislena, istinu ljubavi ot- krivaju samo rekapitulacije i in- terpretacije. Nije slučajno što sam u idejama realističkih teore- tičara prepoznao svեսne misli o- nih koji su me u detinjstvu po- dučavali. Oni su podučavali prak- tično. Oni verovali nisu ništa. Ni postizali. Oni su legalni. I smejali se. A tek posle sam otkrio da su se strašno stideli. I da taj stid njih ne čini plemenitijim i ljud- skijim, no da je spleten od straha i mržnje.

I iz toga sam saznao da oni (mi) stalno izmišljaju kako treba imati volje da bi se volelo.

Volje treba imati da bi se vladalo.

Recepte treba imati da se ne bi trovalo.

Paste za zube treba imati da bi se bilo fin.

A ljubav nije ni vlada, ni trovanje, ni finica. Ona je nešto drugo. Pitam te — šta?

D. M.: Ljubav je samo biče stvari.

Jer, može li čovek da bude čo- vek ako nije čovek koji voli, koji sinhrono diše, drhti i vrišti ili bilo šta inače.

Apsurd na koji su nas trenira- li u porodici i kazamatu-kasap- nici mladih svežih ljudskih moz- gova — školi, je: živeti objektiv- no, biti hladan, BEZOSEĆAJAN (kao salatu preporučivali su do- duše „malo finih osećanja“, za ženu, za otadžbinu itd. ali U STVARI tražen je RASKOL, pa- žljivo su nalažene pukotine, dub- ljene, razapljivane). Ne pristati na to, za nas je značilo zadržati sposobnost plakanja ili velikog plašenja. Biti emocionalan po svaku cenu, slogan je kojim smo odgovorili na tamanjenje mrvice integralne toplote KOJE MORA DA SMO IMALI ili smo bar si- gurno POTENCIJALNO nosili. Pa su ostala samo najjadnija i najjadnija ljudska stanja i oča- janja.

Ali sam za vidjenje kompleksa kao useljenih u nas psihickih tu- mora, potrebnih društvu i nama, kao most, ali biološki neopravda- nom živčanim pletivima. Jer or- ganizam nam je potencijalno sat- kan da funkcioniše. ZNACI MI SMO FIZIOLŠKI POTENCI- JALNO ZDRAVI SVAKI DAN. Jer zdrav organizam bolje funk- cioniše od iskomplovanog. Jer priroda PRIRODNO traži jedno-

stavniji put. A u nama čitavo začrčenje od traženja novih puteva u pravcima u kojima ih pouzdano nema.

R. P.: Pitao sam se one noći, noći koja otvara pitanja, i noći koja kazuje da je celi kosmos jedno pitanje, pitao sam se — ima li duše? I saznao sam da duše nema. Ima samo istine.

Ko zna svoju istinu, taj ima dušu. Ko zna tuđu istinu, taj voli. I zato i sam znam da je ljudski vrištati, i iznosti svoju istinu, davati im priliku da je vole. I u ponoć me je voz odneo na sever, u klišuru, video sam seljake (crne) kako gone crne kosmate bivole, i čoveka sam video dva, kako vise obešeni o užu nad ponorom, u praskozorje, lome kamen, on se survava. To je bila istina. I gledajući u bivole, seljake i obešene kamenolomce, ja sam prestao da kamenolomce, ja sam prestao da vidim žaba. Ali to nije bilo dovoljno, I uveče u vozu, pričao sam jednoj devojci šta su mi govorile žabe, i kako sam se osećao s njima izjednačen... radio sam po tvom receptu, vrištao sam pred njom, da čuje moju istinu, da joj dam da me voli time što će me čuti. Rekla je: — Vi patite od kompleksa inferiornosti. Nije me čula.

D. M.: Razumem: vrištao si pred njom da se čuješ, ne verujuć sebi da si pored nje, ne verujuć uopšte da je si. I život je tvojoj neveri DAO SATISFAKCIJU, jer je to jedino što on ume da radi — da nam priredjuje bumperaška samouništenja ili bumperaška obradovanja, čime kre-nemo ka svetu svet će nas u refleksu svome, zauzvrat obaviti. Kreneš li šakom — da hvataš svet — on odjednom odbije ruke koje tebe zagrlje, prste koji su tebi putuju i žive. Zaroniš li svetu u plave, oči, osetićeš kako te upija i ulazi u tebe srećan što se spaja s tobom.

Svetu ne treba nuditi svoju opnu straha u kojoj ušukani vrištimo, svet prosto treba gledati očima koje smo se usudili da ne iskopamo sebi kako to inače savetuje Jevandjelje po Mateji. Tada će svet, prosto, zadovoljan što ga posmatramo, početi da se proteže pred našim očima i mazi, da ga još bolje vidimo, da mu pri-djemo na domaćaj usana. Svet voli da bude subjekt našeg interesovanja, iako mi se ponekad učini da sam tom svetu zaista nepotreban i tuđ, naročito kad posle sveže letnje kiše nehotice smrskam po dva tri puža koji su ispuzali na stazu pred mojim vratima. Ostane samo mala ljigava vest o jednom mom prolasku koji uništava živote makar puževske, makar mravene.

R. P.: To s puževima je tragedija čovečanstva. Možda ne što ih uništavamo, (jer to je u pri-rodi stvari), nego što shvatamo da ih uništavamo. Mržnja je pokušaj čoveka da se te tragedije oslobodi, da uništava iako shvata, da bude istinoljubiv. Da se sa istinom miri.

Ako ne treba svetu nuditi svoju opnu straha (a ne treba, jer njome samo umnožavamo strah u svetu), tad je istina ljubavi ona koja smanjuje strah u svetu.

D. M.: Istina ljubavi? raste li ona iz prve ljubavi čovekovog uma, ljubavi prema istini?

R. P.: Ne. Ona raste na drvetu čovekove tako često zaslepljene svesti, ona dakle raste na drvetu laži.

D. M.: Ne, ona nastaje kad drvo „čovekove tako često zaslepljene svesti“, dakle „drvo laži“, prepozna sebe i shvati da nije drvo, da nije dakle kotac za proburavanje, niti stvar koju vatra proždire začas, nego njegov najrođeniji organ i ambasador, kojim plodi, kojim njegovo meso zajedno sa mesom žene koju je izabrao zajednički misli u naz-gled potpuno beslovesnom drhtanju koje neuki može da zameni za „vatra koju proždire začas“.

R. P.: Da.

Raša POPOV
i Dušan MAKAVEJEV

guillaume apollinaire

ZONA

*Konačno zamoren od tog starog svijeta
Pastiru tornju Eiffelov stado mostova jutros bleji
Medj grčkih i rimskim starinama već dosta ti je žiča
Ovdje čak i automobili pobrimaju izgled drevnih biča
Jedino vjera ostala je posve vjera nova
Ostala je skromna ko hangari luka zrakoplova*

*O kršćanstvo u Evropi starina jedino nisi ti
Najmoderniji Evropljanin to ste vi Papa Pio X
I tebe kog prozori motre stid će pobijediti
I spriječiti te u crkvu ući i nećeš se jutros ispovijediti
Čitaš prospekte kataloge oglašje što visoko gore pjevaju
Evo poezije ovog jutra za prozu novine tišaju
Ima izdanja od 25 centima punih policijskih pustolovina
Portreta znamenitih ljudi i tisuću raznih novina*

*Tog jutra ulicu ubavu vidjeh imena joj više ne pamtim
Nova ko sunce bljeskom trube plamti
Direktori radnici i lijepe stenodaktilografkinje
Od ponedjeljka ujutro do subote uveče četiri puta dnevno
[prolaze]*

*Sirena zoram tri se puta glasa
Neko zvono bijesno tu se oko podne zatalasa
Natpisi na firmama i zidovima kuća
Oglasne ploče se deru ko papiga krestača
Olim draži ove industrijske ulice što se krije
U Parizu između ulice Aumont-Thieville i Ternes avenije*

*Evo ulice mlade a ti si dijete malo
Majka te odijeva samo u bijelo i plavo
Bogobojazan si jako i s Rene Dalizom svojim najstarijim
[drugom]*

Tako kao crkveni sjaj ne obožavate ništa drugo

*Devet je sati plinska svjetlost tinja posve modra iz spavaone
[izlazite iako ne bi smjeli]*

*I molite cijelu noć u koledžskoj kapeli
Sve dok vječna i obožavana dubina ametista
Odjednom ne predje u plamenu slavu Krista
To je divni krin kog uzgaja od nas svako
To je zublja ridje kose koju vjetar nije tako
To je u majke bone bližej i kravuo sina tijelo
To je stablo uvijek molitvama obraslo cijelo
To su dvostruka vješala časti i vjernosti
To je zvijezda s krakova šest
To je Bog koji petkom umire a nedjeljom uskrsnut jest
To je Krist koji uzlet k nebu bolje od pilota čini
On postize svjetski rekord u visini*

*Krist zjenicom oka
Dvadeset migova stoljeća učinit znade
U pticu prerušen vijek ovaj ko Isus u nebo se krade
Djavo! u ponorima dižu glave da ga gledaju
Oponaša judejca Simona Maga pripovijedaju
Oču zna li letjet valja ga letačim zvati
U lijetu se anđeli približuju lijepom akrobati
Ikar Enoh iz Tijane Apolon
Lepšaju uz prvi avion
Razmiču se hathad da propuste one koji nose Svetu
[Euharistiju]*

*Svećenike svoje što se neprestano uspinju uzdižući hostiju
Avion se konačno spušta ne sklapaajući krila
Tada su nebo jata lasta prekrila
Raširivši krila gavranovi sokolovi sove stižu
Iz Afrike se ibisi plamenici marabui dižu
Ptica Roc koju pjesnici i priče uzdigose do slave
Lebdi stižući kandžama lubanju Adama te prve glave
S kraja zrenika orao se glasno pijeti
Iz Amerike mali kolibrić leti
A iz Kine dugi i vitki pihisi stižu
Koji samo jedno krilo imaju i u parovima zrakom klizu
I evo neoskvrnjenog duha golubica
Prati je paun i rajska ptica
Feniks ta lomaca koja sebe samu stvara
Za čas se diže iz svog pepela i žara
Sirene napuštaju opasne prolaze
Umiljato pjevajući sve tri dolaze
I svi orao fenihs pihis iz Kine
Bratime se u susretu leteće mašine*

*Medjutim sam sred ureve bazaš po Parizu
Krdi autobusa gromoglasno promiču u nizu
Ljubavna tješoba steže ti grlo
Kao da te više nitko nikad neće ljubiti vrlo
Da si u davni život u samostanu bi se rekao
Stidite se kad vas je netko u molitvi zatekao
Rugaš se sebi i kao pakleni oganj tvoj smijeh pucketa
Uarnice tog smijeha pozlaćuju misao tvog života i svijeta
To je slika obješena u nekom mračnom muzeju
I ti ponekad dolaziš i tvoje oči vide ju
Danas ti hodaš Parizom žene su preboljene
Prošlo je i ne želimo se tog sjetiti na izmaku ljepote voljene
Gledam okruženu strasnim planom Našu Gospu u Chartresu
Krv vašeg Presvetog srca prošima me na Montmartu*

*Bolestan sam od slušanja melema riječi
Ljubav zbog koje patim boljka je što se teško liječi
I slikom kojom te slijedim nadživljujem te u nesanicu i
[očaju]*

*Uvijek su uz tebe slike što tako kratko traju
Sada si na obalama Mediterana
Pod četrunama što su u cvatu svu godinu dana
S prijateljima tvojim u barci plovi ona
Iz Turbija su dva po jedan iz Nice i Mentona
Hobotnicu u dubini s jezom gledamo
Između algi plivaju ribe Spasiteljevog lika tamo*

*U bašti si neke krčme u okolini Praga
Srelan si sav na stolu je ruža draga
I u promatraš umjesto da pričаш priče
Usnulog kukca u srcu ruže koji se ne miče*

*Užasnut gleda si sebe u moćima svelog Vita
Na smrt si tužan bio kada si to video
Ko Lazar svijetlom dana si se opio
Put kazaljki sata u Getu noćpak je bio
I ti se polako u sebe uvuči kušaš
Uspinjaš se na Hradčane i večerom slušaš
Pjevanje čeških popijevki iz gostionica*

Evo te u Marseilleu sred hrpe lubenica

Evo te u Koblencu u hotelu K diru

*Evo te u Rimu gdje sjediš pod japanskom mušmulom
Evo te u Amsterdamu s djevojkom mladom koju smatraš
[lijepom a ona je ružna]*

*Ona će dobiti nekog studenta iz Lajdna za muža
Tu se izdaju sobe na latinskom Cubicula locanda
Sjećam se bio sam ovdje tri dana u Goudi isto toliko kanda*

*U Parizu si istražnom sucu te vode
Kao kriminalca on te lišava slobode
Putovanja ti pružaju boli i radosti
Prije no što si otkrio varku starosti
U dvadesetoj i tridesetoj godini zbog ljubavi si patio
Ko luda si živio i svoju si mladost potratio
Ne usudjujem se tvoje ruke pogledati u časovima tim
[jeco bi tada]*

Zbog tebe zbog ljubljene zbog svog užasnog jada

*Gledaš očima suznim te jadne iseljenike
U Boga vjeruju mole žene šalju djecu jadnike
Ispunjuju svojim vonjem stanicu halu Sain Lazaire
Ujeruju u svoju zvijezdu kao kraljevi — mudraci
Nadaju se u Argentinu para namlatiti
I pošlje ostvarene sreće u stari se kraj vratiti
Obitelj jedna crvenu perimu nosi kao što vi srce nosite
Neki od njih ovdje ostanju i nastanjuju se ovdje
U čimezima ulice Rosiers i ulice Ecouffles
Često ih uveče vidjeh kako na zrak izmilje
Udaljeni kao figure u šahu
I Židova dosta ima u žena im na glavi perika
Na dnu dućana sjede uvelog lika*

*Stojiš pred šankom sumnjivo bara
Piješ kavu za dva sua medj bijednicima bez para*

Noćas si u nekom velikom restoranu

*Te žene nisu zle njih brige more po noći danu
Čak i najružnija muči ljubavnika svog sve više po planu*

Ona je kćerka iz Džerseja stražara

Ruke joj ne vidjeh na njima je koža ispućana i stara

*Zalim zbog brazgotine na njenom trbuhu
Ponizujem se sada pred bijednom djevojkom u strašnom
[smijehu svojih usta]*

*Sam si zora će doći
Mljekari buče svojim kantama ulicama
Noć se udaljuje kao neka lijepa Metiva
To je Ferdina Himbena ili Lea pažljiva*

*I ti piješ taj jarki alkohol kao život svoj
Svoj život kojeg srčeš kao rakije opoj*

*Stupaš prema Auenilnu pješke bi doma stići htio
Medj svojim fetišima iz Oceanije i Gvineje sanak bi snio
To su Kristovi neke druge vjere i nekih drugih oblika
To su Kristovi potčinjeni nadama očajnika*

Zbogom Zbogom

Sunce odsječena vrata

Sa francuskog preveo Brantimir DONAT